

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 02.09.2004, sp. zn. 8 Tvo 42/2004, ECLI:CZ:NS:2004:8.TVO.42.2004.1

Číslo: 12/2005

Právní věta: Nadřízeným soudem, jehož soudce je ve smyslu § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákona o soudnictví ve věcech mládeže) oprávněn rozhodnout o prodloužení vazby mladistvého, je ten soud pro mládež, vůči němuž je podřízeným soud, který věc mladistvého projednává v prvním stupni. Koná-li řízení v prvním stupni okresní soud pro mládež (§ 16 tr. ř.), pak je tímto nadřízeným soudem příslušný krajský soud pro mládež; je-li k projednání věci v prvním stupni věcně příslušný krajský soud pro mládež (§ 17 tr. ř.), pak je tímto nadřízeným soudem příslušný vrchní soud pro mládež. Jestliže doba trvání vazby u mladistvého skončí v průběhu řízení o opravném prostředku před nadřízeným soudem pro mládež (např. v řízení před odvolacím soudem), pak – s ohledem na nedostatek speciální právní úpravy funkční příslušnosti soudu pro rozhodování o prodloužení vazby v tomto stadiu řízení podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže – se uplatní obecné ustanovení § 71 odst. 7 tr. ř. Protože podle tohoto ustanovení není rozhodnutí o prodloužení vazby podmíněno žádným návrhem ani lhůtou, v které by jej bylo třeba učinit, může tento nadřízený soud (ve smyslu ustanovení § 47 odst. 3 shora citovaného zákona, např. odvolací soud) takové rozhodnutí učinit bez návrhu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 02.09.2004

Spisová značka: 8 Tvo 42/2004

Číslo rozhodnutí: 12

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Mladistvý, Vazba

Předpisy: § 47 odst. 3 z. s. m.
§ 71 odst. 7 tr. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud nevyhověl návrhu Vrchního soudu v Olomouci na prodloužení vazby obviněné ml. E. K. v trestní věci vedené u Krajského soudu v Ostravě pod sp. zn. 46 Tm 2/2004, neboť není příslušný o takovém návrhu rozhodovat a současně vyslovil, že soudem příslušným k rozhodnutí o prodloužení vazby je Vrchní soud v Olomouci.

Z o d ů v o d n ě n í :

Obviněná mladistvá E. K. byla dne 11. 1. 2004 v 01.35 hod. zadržena Policií České republiky, obvodním oddělením B., jako podezřelá osoba z pokusu trestného činu vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák. a následně v 10.00 hod. téhož dne jí bylo sděleno podezření ze spáchání pokusu předmětného trestného činu s tím, že v 11.30 hod. shodného dne byl sepsán protokol o jejím zadržení jako osoby obviněné.

Usnesením Okresního soudu v Ostravě ze dne 11. 1. 2004 (17.50 hod.), sp. zn. 0 Nc 2301/2004, byla jmenovaná předběžně předána do péče Diagnostického ústavu pro mládež a střediska výchovné péče v O., který ji převzal téhož dne.

Usnesením Okresního soudu v Novém Jičíně ze dne 13. 1. 2004, sp. zn. 1 Ntm 400/2004, byl přijat slib obviněné mladistvé podle § 73 odst. 1 písm. b) tr. ř. s poukazem na § 49 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákona o soudnictví ve věcech mládeže) dále jen „zák. č. 218/2003 Sb.“ a tato byla podle § 77 odst. 2 tr. ř. propuštěna ze zadržení při současném ponechání v péči výše uvedeného diagnostického ústavu.

S ohledem na opakované útěky obviněné mladistvé byl dne 2. 4. 2004 státní zástupkyně Krajského státního zastupitelství v Ostravě podán podle § 77 odst. 1 tr. ř. návrh na její vzetí do vazby z důvodu podle § 67 písm. a) tr. ř., o němž rozhodl Okresní soud v Novém Jičíně usnesením ze dne 2. 4. 2004, sp. zn. 1 Ntm 403/2004, tak, že podle § 68 odst. 1 tr. ř. z důvodu podle § 67 písm. a) tr. ř. vzal obviněnou mladistvou do vazby (počítané ode dne a hodiny jejího zadržení podle § 75 tr. ř., tj. od 1. 4. 2004 od 10.00 hod.).

Dne 11. 5. 2004 byla na obviněnou mladistvou podána státním zástupcem Krajského státního zastupitelství v Ostravě pod sp. zn. 1 KZv 4/2004 obžaloba pro pokus provinění vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák. za použití § 6 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. Usnesením Krajského soudu v Ostravě ze dne 19. 5. 2004, sp. zn. 46 Tm 2/2004, byla podle § 71 odst. 5 tr. ř. ponechána obviněná mladistvá ve vazbě.

Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 6. 2004, sp. zn. 46 Tm 2/2004, byla obviněná mladistvá uznána vinnou pokusem provinění vraždy podle § 8 odst. 1 tr. zák. k § 219 odst. 1 tr. zák. a bylo jí za to podle § 219 odst. 1 tr. zák. za použití § 31 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. uloženo trestní opatření odnětí svobody v trvání tří roků, pro jehož výkon byla podle § 76 zák. č. 218/2003 Sb. za použití § 8 odst. 2 zák. č. 218/2003 Sb. zařazena do zvláštní věznice pro mladistvé.

Proti uvedenému rozsudku podala obviněná mladistvá prostřednictvím svého obhájce Mgr. L. S. dne 27. 7. 2004 osobně u Krajského soudu v Ostravě odvolání.

Dne 12. 8. 2004 byla trestní věc předložena k projednání odvolání Vrchnímu soudu v Olomouci, u něhož je vedena pod sp. zn. 4 Tmo 16/2004. Předseda odvolacího senátu tohoto soudu nařídil veřejné zasedání na den 5. 10. 2004.

Dne 31. 8. 2004 byl Nejvyššímu soudu doručen návrh téhož předsedy senátu ze dne 30. 8. 2004 na prodloužení vazby obviněné mladistvé E. K. o další tři měsíce podle § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. s odůvodněním, že u jmenované i v tomto stadiu trestního řízení nadále trvá důvod vazby podle § 67 písm. a) tr. ř. tak, jak byl shledán orgány činnými v trestním řízení v předcházejících fázích trestního řízení. Poukázal přitom na to, že ačkoliv ze strany těchto orgánů činných v přípravném řízení byla na počátku trestního stíhání obviněné mladistvé přijata opatření, aby u ní hrozící vazba byla ve smyslu § 49 zák. č. 218/2003 Sb. nahrazena jiným opatřením, obviněná mladistvá v dalším období zaviněně a svým chováním spočívajícím v opakovaných útěcích zavdala příčinu, aby byla vzata do vazby z důvodu uvedeného v § 67 písm. a) tr. ř., a zdůraznil, že nadále trvá důvodná obava, že v případě

jejího propuštění tato z vazby uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnula zákonná šestiměsíční lhůta vazby (vzhledem k právní kvalifikaci předmětné trestné činnosti) byla v zásadě vyčerpána v přípravném řízení a v řízení před soudem prvního stupně. Předseda senátu současně uvedl, že samotné trestní řízení v dané věci bylo konáno standardním způsobem, jeho délka odpovídá závažnosti posuzované trestné činnosti, když nebyly zjištěny bezdůvodné průtahy, a u obviněné mladistvé dosud nemusela být lhůta vazby prodloužována; délka prodloužení je přitom navrhována s opatrností, neboť ve smyslu § 47 odst. 1 zákona č. 218/2003 Sb. může k takovému prodloužení dojít i před soudem pouze jednou, přičemž nelze vyloučit, že již nařízené veřejné zasedání může být z objektivních i subjektivních příčin zmařeno, a obviněná mladistvá by musela být po uplynutí kratší prodloužené lhůty vazby propuštěna na svobodu.

Po tomto stručném konstatování dosavadního průběhu trestního řízení a zdůraznění okolností významných pro rozhodnutí se Nejvyšší soud musel nejprve vypořádat s otázkou, zda je vůbec soudem příslušným rozhodovat o předloženém návrhu. Jde přitom o otázku zásadního významu, jejíž vyřešení bude mít judikatorní význam pro postup obecných soudů různých stupňů v obdobných věcech.

Při řešení této otázky je zapotřebí v obecné rovině uvést, že z hlediska aplikace příslušných právních norem má zásadní význam skutečnost, že obžaloba na obviněnou mladistvou byla podána dne 11. 5. 2004. Stalo se tak již za účinnosti zák. č. 218/2003 Sb. (úč. od 1. 1. 2004), jehož příslušná ustanovení je proto třeba na daný případ aplikovat (srov. § 98 citovaného zákona). To ostatně vyplývá i z ustanovení § 291 tr. ř., ve znění zákona č. 218/2003 Sb., které nově stanovilo, že řízení v trestních věcech mladistvých upravuje zvláštní zákon (jímž je právě zákon č. 218/2003 Sb.). Pokud tento zvláštní zákon nestanoví jinak, postupuje se podle tohoto zákona (tedy podle trestního řádu). Konečně zák. č. 218/2003 Sb. v § 1 odst. 3 zakotvil, že pokud tento zákon nestanoví jinak, užije se na toho, kdo v době spáchání činu nepřekročil osmnáctý rok věku, obecných právních předpisů.

Z citovaných ustanovení lze učinit první významný závěr, že zák. č. 218/2003 Sb. je speciálním zákonem ve vztahu k trestnímu řádu (stejně jako je ve vztahu speciality k dalším obecným právním předpisům). To současně znamená, že pokud zákon č. 218/2003 Sb. neobsahuje speciální ustanovení, použije se příslušné ustanovení konkrétního obecného předpisu (v daném případě trestního řádu). Tak tomu bude nejen v případě, že speciální ustanovení v zák. č. 218/2003 Sb. zcela absentuje, ale i v případě, že některou dílčí problematiku neřeší úplně, důsledně a pro všechny možné situace. Obecné ustanovení pak buď chybějící speciální úpravu zcela nahradí, nebo neúplnou a nejednoznačnou speciální úpravu bude doplňovat, resp. modifikovat (dojde k souběžné aplikaci obou právních norem).

Vrchní soud v Olomouci při předložení shora uvedeného návrhu vycházel především z ustanovení § 47 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb., podle něhož „vazba v řízení ve věcech mladistvých nesmí trvat déle než dva měsíce, a jde-li o zvláště závažné provinění nesmí trvat déle než šest měsíců. Po uplynutí této doby může být vazba výjimečně prodloužena až o další dva měsíce a v řízení o zvláště závažném provinění až o dalších šest měsíců, pokud nebylo možné pro obtížnost věci nebo z jiných závažných důvodů trestní stíhání v této lhůtě skončit a propuštěním mladistvého na svobodu hrozí, že bude zmařeno nebo podstatně ztíženo dosažení účelu trestního stíhání. K takovému prodloužení může dojít pouze jednou v přípravném řízení a jednou v řízení před soudem pro mládež“.

Nelze pochybovat o tom, že toto ustanovení je speciálním ustanovením upravujícím v řízení proti mladistvým podmínky, za kterých může dojít k prodloužení vazby mladistvého o další dobu nad základní dobu trvání vazby, a že se tedy obecné ustanovení § 71 odst. 3 až 6 tr. ř. o ponechání obviněného ve vazbě neuplatní.

V návaznosti na ustanovení § 47 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. vrchní soud aplikoval odstavec 3 tohoto

zákonného ustanovení, podle kterého „o prodloužení vazby v řízení před soudem rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat nebo který věc již projednává. Návrh na prodloužení lhůty vazby je povinen předseda senátu doručit nadřízenému soudu pro mládež nejpozději 15 dnů před skončením lhůty“.

V této souvislosti je vhodné poznamenat, že z historického hlediska je ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. v mnohém podobné ustanovení § 71 odst. 3, 5 a 6 tr. ř. ve znění účinném v 90. letech minulého století. Návrh na prodloužení vazby v řízení před soudem rovněž podával předseda senátu a musel jej doručit soudu nejpozději 15 dnů před skončením příslušné lhůty. O jeho návrhu (a tedy o dalším trvání vazby) však nerozhodoval „nadřízený soud“, nýbrž podle původní úpravy „nejvyšší soud“ a po novele provedené zák. č. 152/1995 Sb. s účinností od 1. 9. 1995 „vrchní soud“.

Uvedená změna byla vyvolána tím, že rozhodnutí Nejvyššího soudu o prodloužení vazby bylo rozhodnutím konečným (stížnost proti němu nebyla přípustná), což nebylo v souladu se zásadou přezkumu rozhodnutí vydaných v soustavě obecných soudů. Tato zásada přitom náleží k základním ústavním principům spravedlivého procesu tj. stanoveného postupu – srov. čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (publikované pod č. 2/1993 Sb., ve znění změn a doplňků). Vrchní soud pak rozhodoval zásadně v pozici soudu prvního stupně usnesením, proti němuž byla přípustná stížnost (rozhodnutí činil v senátě v neveřejném zasedání). Vznikla-li potřeba prodloužit vazbu za situace, kdy se věc již nacházela u vrchního soudu k rozhodnutí o odvolání, vyvinula se soudní praxe tak, že příslušný návrh podal předseda odvolacího senátu jinému senátu téhož soudu, který o ní rozhodl (opět v pozici soudu prvního stupně).

Tento historický exkurs Nejvyšší soud považoval za potřebný učinit pro nezbytnost provedení výkladu ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. Toto speciální ustanovení sice v základní rovině upravuje příslušnost soudu při rozhodování o prodloužení vazby obviněných mladistvých v řízení před soudem, avšak uspokojivou odpověď na řadu otázek nedává. Spor není vlastně jen o tom, že návrh na prodloužení vazby je třeba učinit 15 dnů před skončením lhůty, a že rozhodnutí o něm svěříl zákonodárce do rukou soudce nadřízeného soudu (zřejmě proto, že by zabezpečení senátního rozhodování mohlo činit v praxi potíže s ohledem na potřebu co nejrychlejšího rozhodnutí). Řešení dalších otázek ale již může být sporné, a proto při nedostatku výslovné právní úpravy je třeba užít výkladu.

Zákon č. 218/2003 Sb. jako speciální právní norma nedává jednoznačnou odpověď především na otázku, který soud se v § 47 odst. 3 rozumí „nadřízeným soudem pro mládež“. Při jejím řešení je proto třeba vyjít z obecné právní úpravy. Otázka věcné příslušnosti soudu je upravena v § 16 tr. ř., podle něhož řízení v prvním stupni koná, jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, okresní soud. „Něco jiného“ zákon stanoví hned v následujícím ustanovení § 17 odst. 1, 2 tr. ř., kde vymezuje okruh případů (trestných činů), o nichž koná řízení v prvním stupni krajský soud. Nadřízeným soudem pro mládež ve smyslu § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. pak bude příslušný krajský soud pro mládež, bude-li k projednávání věci věcně příslušný okresní soud pro mládež, nebo příslušný vrchní soud pro mládež, bude-li k projednávání věci věcně příslušný krajský soud pro mládež.

Ačkoliv naposledy citované ustanovení nezakotvuje výslovně, že o prodloužení vazby v řízení před soudem rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat v prvním stupni, nelze pochybovat o tom, že právě takovou (věcnou) příslušnost měl zákonodárce na mysli. Pokud by totiž měl na mysli i příslušnost funkční, nepochybně by použil jinou formulaci (např. rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který v daném stadiu řízení věc projednává). I z této argumentace lze dovodit, že takovým nadřízeným soudem v žádném případě nemůže být Nejvyšší soud.

Závěr, že by snad mohlo nebo mělo jít o Nejvyšší soud jako nadřízený soud pro mládež, nelze dovodit

ani z alternativy použité v § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb., že jde o nadřízený soud pro mládež „soudu pro mládež, který věc již projednává“. Ta totiž míří na případy, kdy tento soud není příslušným soudem podle ustanovení o příslušnosti (srov. § 16 až § 22 tr. ř. a § 37 až § 39 zák. č. 218/2003 Sb.). Tak tomu může být v případě, že státní zástupce podal obžalobu nepřislušnému soudu pro mládež nebo věc projednává z jiného důvodu nepřislušný soud pro mládež, přičemž je třeba urychleně rozhodnout o prodloužení lhůty vazby, a proto nelze v tom okamžiku řešit otázku příslušnosti, která bude případně rozhodnuta až po rozhodnutí o prodloužení lhůty vazby (srov. § 24 tr. ř.).

V tomto směru se Nejvyšší soud ztotožnil s názorem publikovaným v odborné literatuře (Šámal, P. – Král, V. – Baxa, J. – Púry, F. : Trestní řád. Komentář. Díl I. 4. vydání. C. H. Beck. Praha 2002, s. 490; shodně Šámal, P. : K rozhodování o vazbě a k trvání vazby mladistvého podle zákona o soudnictví ve věcech mládeže, Trestněprávní revue č. 2/2004, s. 38). Nejvyšší soud je dokonce přesvědčen, že uvedená alternativa dopadá pouze na případy, kdy „soud pro mládež, který věc již projednává“ není místně nebo věcně příslušným soudem podle citovaných ustanovení.

Nejvyšší soud však současně nemohl bezesbytku přisvědčit názoru posledně jmenovaného autora publikovanému na straně 38 v prostředním odstavci pravého sloupce naposledy citovaného článku, jímž byl Vrchní soud v Olomouci při předložení předmětného návrhu zřejmě ovlivněn, že „návrh na prodloužení lhůty vazby v řízení před soudem je povinen předseda senátu soudu pro mládež, který v daném stadiu řízení ve věci rozhoduje, doručit nadřízenému soudu pro mládež nejpozději 15 dnů před skončením lhůty (srov. § 47 odst. 3 věta druhá zák. č. 218/2003 Sb.)“.

Z důvodů již shora uvedených o prodloužení vazby v řízení před soudem ve smyslu § 47 odst. 3 věta první zák. č. 218/2003 Sb. rozhoduje soudce soudu pro mládež nadřízeného soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat (v prvním stupni) nebo který věc již projednává (za okolností výše zmíněných). Návrh na prodloužení lhůty vazby podle § 47 odst. 3 věta druhá citovaného zákona proto může učinit jen předseda senátu soudu pro mládež, který je příslušný věc projednat (v prvním stupni) nebo který věc již projednává (za okolností výše zmíněných), tedy nikoliv předseda senátu soudu pro mládež, který v daném stadiu věc rozhoduje. Pak ovšem tímto předsedou senátu nemůže být předseda senátu odvolacího soudu, neboť jmenované ustanovení se na řízení před soudem druhého stupně nevztahuje.

Je proto na místě učinit druhý významný závěr, že nadřízeným soudem ve smyslu § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. je buď příslušný krajský soud pro mládež (je-li k projednání věci věcně příslušný okresní soud pro mládež), nebo příslušný vrchní soud pro mládež (je-li k projednání věci věcně příslušný krajský soud pro mládež), nikdy však jím není Nejvyšší soud, a že předseda senátu soudu druhého stupně v tomto případě není osobou oprávněnou podat návrh na prodloužení vazby.

Nejvyšší soud nadřízeným soudem ve smyslu tohoto ustanovení nemůže být i proto, že zásadně rozhoduje v senátě a jen zcela výjimečně v prvním stupni. Rozhodnutí o prodloužení vazby ve věci projednávané před soudy nižších stupňů však takovým rozhodnutím není.

Jestliže speciální ustanovení § 47 odst. 3 zák. č. 218/2003 Sb. neupravuje příslušnost (věcnou ani funkční) soudu pro mládež při rozhodování o prodloužení vazby za situace, kdy se věc již nachází u soudu druhého stupně, uplatní se (pro tento případ) obecný právní předpis, tj. trestní řád. Podle jeho § 71 odst. 7 tr. ř. „jestliže doba trvání vazby stanovená podle odstavce 5 nebo 6 skončí v průběhu řízení o oprávněném prostředku před nadřízeným soudem, je k rozhodnutí o ponechání obviněného ve vazbě nebo o jeho propuštění na svobodu příslušný tento nadřízený soud“.

Upravil-li zákonodárce tímto způsobem funkční příslušnost soudu pro případ, že doba trvání vazby u „dospělých“ pachatelů skončí ve stadiu řízení před odvolacím soudem, pak není na překážku, aby při

nedostatku speciální právní úpravy příslušnosti soudu v tomto stadiu řízení u mladistvých se uplatnilo obecné ustanovení § 71 odst. 7 tr. ř. i u nich. Toto ustanovení nezakotvuje obligatorní povinnost návrhu na prodloužení vazby ani krajní lhůtu, ve které je třeba návrh učinit, proto rozhodnutí v tomto směru může odvolací soud učinit bez návrhu.

Spočetl-li Vrchní soud v Olomouci, že šestiměsíční vazební lhůta ve smyslu § 47 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb. skončí u obviněné mladistvé E. K. dne 28. 9. 2004, přičemž v této lhůtě řízení o odvolání obviněné mladistvé nebude skončeno, neboť veřejné zasedání před soudem druhého stupně je nařízeno až na den 5. 10. 2004, pak je na tomto soudu, aby o prodloužení vazby obviněné mladistvé rozhodl sám a bez návrhu podle § 71 odst. 7 tr. ř. Jako soud nadřízený Krajskému soudu v Ostravě učinil takové rozhodnutí v senátě srov. argumentaci shora a též § 25 písm. a) a § 27 zák. č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů (zákon o soudech a soudcích), ve znění změn a doplňků. Při současné právní úpravě není důvodu, aby rozhodnutí učinil senát vrchního soudu odlišný od senátu odvolacího, jak soudní praxe dovodila po novele trestního řádu provedené zákonem č. 152/1995 Sb. Nic nebrání tomu, aby rozhodnutí učinil odvolací senát určený rozvrhem práce pro projednání odvolání obviněné mladistvé.

Zásadní problém při formulaci výroku takového usnesení by Vrchnímu soudu v Olomouci neměla činit ani skutečnost, že zákonná úprava v trestním řádu neuzivá stejné terminologie jako úprava v zák. č. 218/2003 Sb. (srov. pojmy „další trvání vazby“ či „ponechání ve vazbě“ v trestním řádu s pojmem „prodloužení vazby“ v zák. č. 218/2003 Sb.). Tuto výrazovou nejednotnost lze řešit prostřednictvím výkladu. Při něm je třeba vzít v úvahu, že věcná a funkční příslušnost uvedeného odvolacího soudu je sice dovozována z ustanovení § 71 odst. 7 tr. ř., ale výrok rozhodnutí tohoto soudu se bude opírat o ustanovení § 47 odst. 1 zák. č. 218/2003 Sb.

Vzhledem k tomu, že některé soudy stále ještě dovozují (s poukazem na ustanovení § 74 odst. 1 tr. ř. a § 141 odst. 2 věta druhá i. f. tr. ř.), že proti usnesení nadřízeného soudu (jako soudu druhého stupně) o ponechání obviněného ve vazbě, resp. o prodloužení vazby není stížnost přípustná, považuje Nejvyšší soud za vhodné upozornit na stávající judikaturu (srov. rozhodnutí č. 12/1997 Sb. rozh. tr.) a rovněž na judikaturu Ústavního soudu (srov. nálezy publikované pod č. ÚS 46/1993-94, ÚS 79/1998, ÚS 129/1998 a další Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu České republiky). Pro takové rozhodnutí musí platit (z hlediska principu rovnosti) vše, co platí pro rozhodování o vazbě samotné, tedy i právo na přezkoumání. Proto je třeba připustit proti takovému usnesení stížnost ve stejném rozsahu, jako kdyby ve věci rozhodoval soud prvního stupně.

Toto ústavněprávní hledisko měl ostatně na paměti i Nejvyšší soud, když v této věci řešil otázku své příslušnosti. Nebylo by zajisté transparentní a v souladu se zásadami spravedlivého procesu, aby o předloženém návrhu na prodloužení vazby rozhodoval Nejvyšší soud v pozici soudu prvního stupně a usnesením, proti němuž by již nebylo právo stížnosti; tak by vlastně obviněné mladistvé upřel právo na přezkoumání takového rozhodnutí. Přitom mezi předpoklady spravedlivého procesu patří mimo jiné i přezkoumatelnost rozhodnutí soudu nižšího stupně soudem vyššího stupně, když se rozhodnutí týká některého z práv nebo některé ze svobod zaručených Listinou základních práv a svobod (publikovanou pod č. 2/1993 Sb., ve znění změn a doplňků).

Závěrem zbývá vysvětlit, proč Nejvyšší soud předložený návrh nevyřídil pouhým přípisem Vrchnímu soudu v Olomouci, nýbrž zvolil formu usnesení. Ponechá-li se stranou potřeba sjednocení soudní praxe (k čemuž by bez rozhodnutí nemohlo dojít), je vydání usnesení vyvoláno nutností aplikace ustanovení § 24 odst. 1 tr. ř. per analogiam. Jestliže Nejvyšší soud z důvodů shora vyložených shledal, že není soudem příslušným rozhodovat o podaném návrhu, řešil ve své podstatě spor o příslušnost mezi ním a Vrchním soudem v Olomouci. Vzhledem k tomu, že v rámci soustavy obecných soudů v České republice neexistuje soud, který by byl oběma jmenovaným soudům nejbližše společně nadřízen, musel Nejvyšší soud jako vrcholný soudní orgán a konečný článek soustavy obecných

soudů tento spor vyřešit. Z důvodů již vyložených učinil poslední významný závěr a vyslovil, že ve smyslu § 24 odst. 1 tr. ř. per analogiam k rozhodnutí o prodloužení vazby obviněné mladistvé E. K. je příslušný Vrchní soud v Olomouci.